

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/164/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819201265
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7819201265.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Olgy Mičietovej v právnej veci žalobcu E. T., nar. XX.X.XXXX, bytom W.O. XXXX/X, E., zast. JUDr. Ladislavom Csákóm, advokátom, so sídlom Rožňava, Hviezdoslavova 4, proti žalovanej C. Š., nar. XX.X.XXXX, bytom E., W. XXXX/X, zast. Advokátska kancelária JUDr. Erika Simanová, s.r.o., so sídlom Rožňava, Edelényska 2027/3, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku 8C/16/2019-221 z 24.6.2021 Okresného súdu Rožňava

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Rozhodol takto o žalobe, ktorou žalobca žiadal, aby súd určil, že právny úkon - Darovacia zmluva uzavretá medzi X. Š., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom ul. L. č. XXX/XX, E. ako darujúcim a C. Š., r. Š., nar. XX.X.XXXX, ako obdarovanou, predmetom ktorej bolo darovanie nehnuteľností bytu č. 5. s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1/1 k celku na 1. poschodí v bytovom dome pod súpisným číslom 351 na parcele č. 2073/8, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 481 m², podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, na príslušenstve a spoluvlastnícky podiel k pozemku: 260/10000, zapísaných na Okresnom úrade - Katastrálnom odbore E. na liste vlastníctva č. XXXX v katastrálnom území: E., v obci E.R., okres: E., je voči žalobcovi právne neúčinná.

3. Skutkovo žalobu odôvodnil tým, že dňa 20.06.2015 v Rožňave ho X. Š., nar. XX.X.XXXX fyzicky napadol, čím mu spôsobil zranenia, ktorých liečenie si vyžiadalo operačný zákrok, komplikovanú liečbu a s tým spojenú dlhotrvajúcu práceneschopnosť, za ktorý skutok X. Š. bol odsúdený trestným rozkazom OS v Rožňave sp. zn. 1 T//2016 zo dňa 12.01.2016, ktorým poškodenému (v tomto konaní žalobcovi) bola priznaná náhrada škody vo výške 3.089 € za 180 bodov titulom bolestného a so zbytkom nároku na náhradu škody bol odkázaný na civilný súdny proces. Rozsudkom Okresného súdu Rožňava z 13.12.2018 sp. zn. 5C/132/2016 bol žalovaný X. Š. zaviazaný zaplatiť žalobcovi 5.962.80 € sprísl. Bezprostredne po podaní žaloby o náhradu škody spôsobenej trestným činom, sa žalobca snažil vymôcť spôsobenú škodu na zdraví aj mimosúdne, formou výzvy z 18.11.2016, na ktorú však X. Š. nereagoval, ale naopak v uvedenom čase vykonal nepoctivé právne úkony smerujúce k tomu, aby sa zbavil svojho nehnuteľného majetku s úmyslom ukrátiť žalobcu ako veriteľa. X. Š. bol výlučným vlastníkom bytu konkretizovaného v bode 2. tohto odôvodnenia, ktorý v súčasnosti vlastní žalovaná, sestra dlžníka Š.. Túto nehnuteľnosť nadobudla bezodplatne, približne v druhej polovici roka 2016 darovacou zmluvou, zavkladovanou do katastra nehnuteľností pod č. V 2315/16-2814/16. Darovaním bytu žalovanej sa dlžník Š.R. účelovo zbavil svojho majetku s cieľom, aby sa úmyselne dostal do ťažkej finančnej situácie, do absolútnej chudoby a bezmajetnosti, lebo v čase prevodu (približne v druhej polovici roka 2016) vlastníckeho práva k predmetnému bytu na žalovanú, už dôvodne mohol

predpokladať, že na základe súdneho rozhodnutia bude povinný uhradiť žalobcovi spôsobenú škodu na zdraví a na sťažení spoločenského uplatnenia. Uvedeným postupom sa snaží vyhnúť plnenia svojich záväzkov vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí. Prevodom vlastníckeho práva k spornému bytu na žalovanú sa výrazne zhoršila možnosť úspešného uspokojenia žalobcovej pohľadávky, lebo dlžník X. Š. nemá dostatočný hnuiteľný alebo nehnuteľný majetok, z ktorého by bolo možné pohľadávky žalobcu v celom rozsahu uspokojiť.

4. Nebolo sporné, že dňa 4.11.2016 bola medzi darcom X. Š. a obdarovanou C. Š., uzavretá darovacia zmluva, predmetom ktorej je jednoizbový byt číslo X na 1. poschodí bytového domu súp.č. XXX v E. postaveného na pozemku parc.č. CKN 2073/8, vchod 0 v celosti (v 1/1) nachádzajúci sa na ul. L. č. XXX v E., podiel 260/10000 priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku CKN 2073/8 s výmerou 481 m² zastavané plochy a nádvoria. Súd z exekučného spisu 5Er/74/2016 (EX 13/2016) tiež zistil, že pohľadávka žalobcu voči X. Š. vo výške 3.227,33 € priznaná v trestnej veci trestným rozkazom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 1T/1/2016-158 z 12.1.2016, bola uhradená dňa 30.3.2016. Žaloba žalobcu o zaplatenie 5.962,80 € s prísl. titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia bola podaná na súde dňa 6.9.2016 a X. Š. bola žaloba doručená dňa 2.11.2016. Rozhodnutie vo veci nadobudlo právoplatnosť dňa 9.9.2020. Žaloba žalobcu o zaplatenie 10.000 € titulom nemajetkovej ujmy, bola podaná na Okresný súd Rožňava dňa 7.6.2018 a po jej zamietnutí rozsudok napadol odvolaním žalobca. Konanie bolo napokon zastavené z dôvodu úmrtia žalovaného X. Š. dňa 11.9.2020. X. Š. bol poberateľom invalidného dôchodku od 16.3.2017 do 15.9.2020 naposledy v sume 336,50 €.

5. Súd na vec aplikoval ust. § 42a ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a žalobu zamietol z dôvodu neexistencie vymáhateľnej pohľadávky v čase vzniku odporovateľného úkonu z dôvodov, lebo neexistovalo v tom čase vykonateľné súdne rozhodnutie, ani exekučný titul, na základe ktorého by sa žalobca v tom čase mohol domáhať plnenia od X. Š.. Zároveň konštatoval, že tohto dôvodu nevyhodnocoval dôvodnosť žaloby v zmysle § 42a ods. 3 OZ.

6. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznal plnú náhradu trov konania.

7. Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalobca z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že žalobe vyhovie a prizná mu náhradu trov celého konania, alternatívne navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie. Vytkol súdu, že stroho, bez náležitého odôvodnenia, len vo všeobecnej rovine, bez ďalších konkrétností vyslovil názor, že v čase vzniku odporovateľného úkonu neexistovalo vykonateľné súdne rozhodnutie, ani exekučný titul, na základe ktorého by sa on ako žalobca mohol domáhať plnenia od dlžníka X. Š.. Z rozhodnutia však nie je zrejmé, akým spôsobom súd vyhodnotil skutočnosti, z ktorých bolo evidentné, že už v čase podania žaloby disponoval súdnym rozhodnutím, ktoré rozhodne spĺňalo všetky kritériá vymáhateľnej pohľadávky, pričom poukázal na rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 5C/132/2016 z 13.12.2018, ktorým bol žalovaný X. Š. zaviazaný zaplatiť mu 5.962,80 € s prísl., ktoré sa v priebehu konania stalo právoplatným a vykonateľným. Súd sa o ňom vôbec nezmiel, preto nie je zrejmé, či sa s ním oboznámil a ako ho vyhodnotil. Namietal, že rozsudok je nepreskúmateľný, lebo pre nedostatok dôvodov v jeho odôvodnení nie je možné zistiť, ako súd dospel k záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie. O nepreskúmateľné rozhodnutie ide aj vtedy, ak súd v odôvodnení rozhodnutia iba cituje skutočnosti zistené z vykonaných dôkazov bez toho, aby presne špecifikoval, aké konkrétne skutkové zistenia z ktorých konkrétnych dôkazov vyvodil a aké majú tieto zistenia význam z hľadiska hmotného práva. Súd nepostupoval správne pri hodnotení výsledkov dokazovania, keď neprihliadol na niektoré skutočnosti na ktoré poukázal v priebehu konania, preto na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Znovu poukázal na chronológiu časových súvislostí - odsúdenie X. Š. trestným rozkazom sp. zn. 1T/1/2016, ktorým bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi aj náhradu škody v sume 3.089 €, ktorú sumu si musel vymáhať v exekučnom konaní sp. zn. 5Er/74/2016, následné uplatnenie zvyšku nároku na náhradu škody titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 5.962,80 € žalobou podanou na súde 6.9.2016, ktorá bola X. Š. ako žalovanému doručená dňa 2.11.2016 a zdôraznil, že bezprostredne potom 4.11.2016 uzavrel X. Š. darovaciu zmluvu so svojou sestrou, žalovanou v

tomto konaní k predmetnému bytu. Preto dôvodne možno predpokladať, že X. Š. v čase uzavretia darovacej zmluvy mohol predpokladať, že na základe podanej žaloby a súdneho rozhodnutia bude mať voči žalobcovi ďalšie finančné záväzky. Práve preto sa snažil najjednoduchšie previesť všetok svoj majetok na blízku osobu s cieľom dostať sa do bezmajetnosti. Vyslovil názor, že práve táto časová väzba je dôležitým momentom z hľadiska posúdenia pohnútky, ktorá viedla X. Š. k snahe „zachrániť“ byt predmetným formálnym prevodom vlastníckeho práva k nemu. Poukázal na to, že rozsudok sp. zn. 5C/132/2016, ktorým bol X. Š. zaviazaný zaplatiť mu náhradu škody 5.962,80 €, sa stal právoplatným 9.9.2020, čo svedčí tiež o tom, že už dávno pred rozhodnutím vo veci samej disponoval vymáhateľnou pohľadávkou voči svojmu dlžníkovi X. Š.. Žalobu o neúčinnosť právneho úkonu podal dňa 30.4.2019, teda v čase, keď už bol vydaný rozsudok súdu prvej inštancie o náhradu škody, ale z dôvodu podaného odvolania nebol ešte právoplatný. V tomto konaní, preto súd prvej inštancie prerušil konanie uznesením z 3.4.2020 až do právoplatného skončenia veci sp. zn. 5C/132/2016. Argumentoval, že pokiaľ by čakal s podaním tejto žaloby na existenciu vykonateľného súdneho rozhodnutia voči svojmu dlžníkovi, vystavil by sa riziku uplynutia trojročnej prekluzívnej lehoty. Poukázal na ust. § 217 ods. 1 CSP, podľa ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, súd však postupoval opačne, keďže vychádzal v podstate iba zo stavu, ktorý existoval v čase podania žaloby, bez náležitého zohľadnenia ďalších skutočností, ktoré existovali v čase vyhlásenia rozsudku. V súvislosti s výrokom o náhrade trov konania namietal, že súd neaplikoval ust. § 257 CSP.

8. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť a zaviazat žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania. Poukázala na to, že o nároku žalobcu na zaplatenie sumy 5.962,80 € bolo právoplatne rozhodnuté až 9.9.2020, teda 4 roky po uzatvorení darovacej zmluvy. Mala za to, že hypotéza ust. § 42a OZ nebola v danom prípade naplnená, preto nebolo možné žalobe vyhovieť. Vzhľadom na úmrtie dlžníka nie je možné ani začať exekúciu z dôvodu jej neprípustnosti. K výroku o náhrade trov konania uviedla že tento je zákonný a správny.

9. Žalobca v reakcii na písomné vyjadrenie žalovanej uviedol, že na všetkých argumentoch v odvolaní trvá, mal za to, že žalovaná nespochybnila jeho tvrdenia a odvolacie námietky,

10. Žalovaná následne uviedla, že vo svojom vyjadrení k odvolaniu nielen vyjadrila nesúhlas so žalobou ale výslovne poprela skutkové tvrdenia žalobcu, že dlžník zmaril uspokojenie jeho pohľadávky. Zdôraznila, že v čase prevodu vlastníckeho práva neexistovalo o pohľadávke právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, t.j. žalobca nemal k dispozícii exekučný titul týkajúci sa konkrétnej pohľadávky voči dlžníkovi.

11. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario CSP, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

12. Žalobca podal odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. b/, f/ a h/ CSP.

13. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza tiež vtedy, keď súd nedostatočne odôvodní svoje rozhodnutie, t.j. že dôvody rozhodnutia nespĺňajú požiadavky kladené ustanovením § 220 ods. 2, 3 CSP.

14. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v

prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 ods 1, 2 CSP alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, 193 a 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

15. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

16. Ustanovenie § 42a Občianskeho zákonníka znie: „(1) Veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkové právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený. (2) Odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať. (3) Odporovať možno tiež právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a a) osobou jemu blízkou (§ 116 a 117), b) právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená v písmene a) majetkovú účasť aspoň 10% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, c) právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v písmene a) štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, d) právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene c) majetkovú účasť aspoň 34% v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a), b), c) alebo d); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

17. Je zrejmé, že podstatnou a základnou otázkou pre vyriešenie daného sporu bolo to, či v konaní boli naplnené a preukázané predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka, t. j. vymáhateľnosť pohľadávky, skutočnosť, či právny úkon dlžníka ukrátil uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky, preukázanie úmyslu ukrátiť svojho veriteľa a skutočnosť, že právny úkon urobil dlžník v posledných 3 rokoch. Tieto otázky mali byť vyriešené v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie.

18. Odôvodnenie rozsudku musí zodpovedať požiadavkám v zmysle ust. § 220 CSP. Podľa tohto ust. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Už skoršia judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (por. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na zásade podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania, v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho

súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v procesnej úprave, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. I naďalej teda z pohľadu odvolacích dôvodov nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (z hľadiska podmienok prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP; do 30.6.2016 ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (por. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (§ 420 písm. f/ CSP) teda nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (por. uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 84/2017 z 25.10.2017).

20. Súd prvej inštancie sa obmedzil len na konštatovanie, že žalobu zamietol z dôvodu neexistencie vymáhateľnej pohľadávky v čase vzniku odporovateľného právneho úkonu. V odôvodnení svojho rozhodnutia však neozrejmil, ako sa vysporiadal so skutočnosťou, resp. prečo ju nevzal do úvahy, že v čase jeho rozhodovania t.j. 24.6.2021, bol už odo dňa 9.9.2020 právoplatný (a teda aj vymáhateľný) rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 5C/132/2016, ktorým bol dlžník X. Š. zaviazaný zaplatiť žalobcovi 5.962,80 €. V rozpore s ust. § 220 ods. 2 CSP teda v odôvodnení neuviedol a nevysvetlil, ako sa vysporiadal s touto podstatnou otázkou pri rozhodovaní veci. Tento nedostatok odôvodnenia možno bezpochyby považovať za už zmienenú celkom ojedinelú situáciu (extrém) pri odôvodňovaní rozhodnutia a nie iba nespokojnosť odvolateľa so zdôvodnením. Z pohľadu uplatneného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je pre tento nedostatok rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľným, čo zakladá nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva, a tým dôvodnosť odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Podľa už ustálenej súdnej praxe (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/253/2012 zo 17.12.2013) pod vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle § 42a ods.1 OZ treba rozumieť takú pohľadávku, ktorá bola veriteľovi priznaná vymáhateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno vykonať exekúciu. Odporovacia žaloba je totiž právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekučnom konaní a to postihnutím veci alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovateľným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu. K tejto aktuálnej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa prikláňa aj občiansko-právna doktrína a reflektuje ju aj rozhodovacia prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď uznesenie Pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky PL.ÚS 39/2015 z 1.7.2015). V zmysle uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu pre vyhovieť odporovacej žalobe je postačujúce, ak pohľadávka žalujúceho veriteľa sa stane vymáhateľnou (vykonateľnou) v priebehu odporovacieho konania (v čase rozhodovania súdu), prerušenie konania o odporovacej žalobe až do skončenia konania, ktorého výsledkom môže byť vykonateľná pohľadávka, sa javí ako vhodné a súladné so zásadou spravodlivej ochrany práv. Nepriaznivému dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty skôr, ako si veriteľ môže obstarat' vymáhateľnú pohľadávku v zmysle jej vykonateľnosti, možno čeliť využitím procesného inštitútu prerušenia konania. Právny úkon dlžníka, ktorým ukracuje možnosť veriteľa uspokojiť svoju pohľadávku, je odporovateľný nielen vtedy, ak veriteľova pohľadávka bola vymáhateľnou už v dobe, kedy bol urobený, ale aj v prípade, ak bol urobený skôr, než sa veriteľova pohľadávka stala vymáhateľnou. Nie je pritom rozhodné, či ide o pohľadávku splatnú alebo nie, alebo či ide o pohľadávku budúcu. Pre uplatnenie odporovateľnosti je právne významné, že veriteľ je skutočne veriteľom a že dlžník urobil ukracujúci úkon. Odporovacia žaloba však môže byť úspešná iba vtedy, ak je pohľadávka veriteľa vymáhateľná aspoň v dobe rozhodnutia súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.2.2012 sp. zn. 4Cdo/198/2010, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 24.7.2001 sp. zn. 21Cdo/2737/2000 a z 23.5.2001 sp. zn. 21Cdo/1912/2000). Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že pohľadávka je vymáhateľná a že dlžníkovce právne úkony objektívne ukracujú jeho uspokojenie znáša veriteľ.

22. Keďže súd prvej inštancie rozhodol predčasne na základe nesprávneho právneho názoru pokiaľ ide o existenciu vymáhateľnej pohľadávky, nevenoval pozornosť ďalším základným zákonným podmienkam pre odporovateľnosť právneho úkonu vyplývajúcim z ust. § 42a ods. 3 OZ.

23. Odvolací súd v okolnostiach konkrétne prejednávanej veci a pre ďalší postup v konaní poukazuje na to, že v prípade právneho úkonu uskutočneného medzi blízkymi osobami, je potrebné vychádzať z tzv. obráteného dôkazného bremena, nakoľko sa predpokladá existencia vedomosti blízkych osôb o úmysle dlžníka ukrať svojho veriteľa. Blízke osoby sa môžu účinne obrániť proti odporovateľnosti len tak, že preukážu, že o úmysle dlžníka nemohli vedieť ani pri vynaložení náležitej starostlivosti (§ 42a ods. 2 OZ). Pojem náležitá starostlivosť predstavujú síce zákonný pojem, resp. kategóriu, ale bez bližšieho kvalitatívneho vymedzenia. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 4/2016 z 30.3.2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 7/2017 „Blízka osoba dlžníka sa môže žalobe podľa § 42a OZ účinne ubrániť ak hodnoverným spôsobom preukáže, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom postupovala s takou náležitou starostlivosťou, aby ukracujúci úmysel rozpoznala, alebo sa o ňom aspoň mohla dozvedieť. Z hľadiska posúdenia požiadavky vynaloženia náležitej starostlivosti zo strany blízkej osoby dlžníka, nemôže odkaz na vzájomnú dôveru medzi blízkymi osobami nahrádzať dôkaznú povinnosť žalovanej strany preukázať vynaloženie určitých konkrétnych úkonov náležitej starostlivosti tak, ako to predpokladá ust. § 42a OZ.“

24. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie odstrániť nedostatky doterajšieho rozhodovania a zabezpečiť si pre svoje skutkové závery dostatočný skutkový podklad procesne predpokladaným spôsobom. Po prípadnom doplnení dokazovania súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne s tým, že v novom rozhodnutí vezme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (čl. 11 ods. 4 CSP) procesne správnym postupom, pričom vo svojich úvahách pri posudzovaní veci vyjde z právneho názoru odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) vyjadreného v tomto uznesení. Nové rozhodnutie súd prvej inštancie náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vypořiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň, aby odôvodnenie nielen formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 CSP, ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia.

25. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd prvej inštancie tiež o všetkých trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).